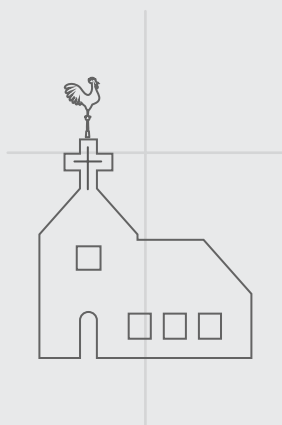

**Vlaamse
overheid**

JAARVERSLAG

2024

Informatie- en screeningsdienst
lokale geloofsgemeenschappen (ISD)

**AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR**

Colofon

Redactie: Abram Herssens, Bart Massart, Hilde Crevits, Ignace Decancq,
Jeroen Byl, Jeroen Windey, Jessika Soors & Sven Henry
Grafische vormgeving: Mathildestudios
Drukwerk: Mathildestudios
Verantwoordelijke uitgever: Jeroen Windey,
Administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur
Jaar van uitgave: 2025

*Dit is een uitgave van het Agentschap Binnenlands Bestuur.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie,
geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder
schriftelijke toestemming van de verantwoordelijke uitgever.*

INHOUDSTAFEL

p. 5	1. VOORWOORD
p. 6	2. INLEIDEND INTERVIEW
p. 8	3. MISSIE & VISIE
p. 9	4. SAMENSTELLING VAN DE DIENST
p. 10	5. DE DIENST IN CIJFERS
p. 12	6. TOELICHTING BIJ HET WIJZIGINGSDECREET NAAR AANLEIDING VAN HET ARREST VAN HET GRONDWETTELIJK HOF
p. 14	7. REGELGEVING
p. 16	8. PARTNERS
p. 19	9. INFORMATIE- EN ADVIESFUNCTIE
p. 20	10. VERKORTE ERKENNINGSPROCEDURE
p. 22	11. STANDAARD ERKENNINGSPROCEDURE
p. 24	12. SCREENINGSPROCEDURE
p. 26	13. WERKMETHODEN
p. 28	14. GEREALISEERDE PROJECTEN
p. 30	15. SAMENWERKING OP HET TERREIN: GETUIGENISSEN
p. 31	16. SLOTWOORD

Erkenningsdecreet

Arrest Grondwettelijk Hof
ter vernietiging van enkele erkenningscriteria
uit het Erkenningsdecreet

Wijzigingsdecreet

Bijkomende
erkenningscriteria

1. VOORWOORD

Hilde Crevits, Viceminister-president en Vlaams minister van Binnenland, Steden- & Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie & Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij.

2024 was een cruciaal jaar voor het Vlaams beleid rond lokale geloofsgemeenschappen en de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD) speelde daarbij een sleutelrol. Zo kwamen er ten gevolge van het arrest van het Grondwettelijk Hof nieuwe erkenningscriteria en moesten alle erkenningsdossiers tegen 15 oktober 2024 opnieuw worden ingediend.

De actualisering van deze dossiers vergde bijzonder veel tijd en energie van de ISD en ook het uitwerken en uitvoeren van een screeningstraject met plaatsbezoeken om de nieuwe criteria te toetsen was zeer intensief. Ik wil alle betrokkenen alvast bedanken voor hun inspanningen op dit terrein.

Naast die screenings en controles, bood de ISD ook maatgerichte begeleiding en ondersteuning aan lokale geloofsgemeenschappen. Deze laagdrempelige en dialooggerichte aanpak is voor mij als bevoegd minister bijzonder belangrijk want ze versterkt het wederzijds vertrouwen en helpt zo om een duurzame relatie uit te bouwen tussen overheid en geloofsgemeenschappen.

Om diezelfde reden is het aanvragen van een officiële erkenning zo belangrijk. Het vormt de ideale basis voor wederzijds vertrouwen en voor een goede samenwerking tussen de overheid, lokale geloofsgemeenschappen en samenleving. Met het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 en het werk van de ISD, bieden we als Vlaamse Overheid een hedendaags kader dat ons toelaat om hier nauwlettend op toe te zien.

Ook in 2025 willen we deze weg van samenwerking, wederzijds vertrouwen en respectvolle dialoog verder bewandelen. Daarom starten we binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur het 'kennisdomein erediensten' op. Dit kennisdomein wordt een centrale schakel waarin we de kennis en expertise samenbrengen van alle Vlaamse diensten verantwoordelijk voor levensbeschouwelijk beleid. Op die manier bouwen we een sterk netwerk uit en zetten we een grote stap vooruit op het vlak van kennisbeheer, kennisdeling en afstemming tussen alle betrokken actoren.

2. INLEIDEND INTERVIEW

Sven Henry

Nicole Pijpops

Een turbulente rollercoaster. Maar wel eentje waar we samen instapten en nog niet meteen uitstappen. Voor Nicole Pijpops, voormalig afdelingshoofd van de afdeling Lokale Organisatie & Werking (LOW) en op dit ogenblik beleidsadviseur bij het team erediensten van die afdeling, en voor Sven Henry, directeur van de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD), betekende het Erkenningsdecreet het begin van een duurzame samenwerking.

Jullie werken alle twee bij hetzelfde agentschap?

Nicole: Dat klopt. De ISD maakt sinds 29 december 2021 deel uit van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). Binnen de afdeling LOW van ABB werkt een team intensief rond erediensten. Daardoor onderhouden ze nauwe contacten met de collega's van de ISD en werken ze regelmatig samen. Het financiële aspect van erediensten zit bij de collega's van de afdeling Lokale Financiën (LF) en ook bepaalde collega's van de afdeling Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering (GKII) hebben met erediensten te maken. De materie erediensten is dan ook onze 'gemeenschappelijke noemer', het bindmiddel tussen de ISD en de genoemde afdelingen.

ABB bouwt mee aan duurzaam en democratisch samenleven in diversiteit, door burgers en bestuur te verbinden en te versterken. Democratisch samenleven betekent ook gelijke kansen bevorderen en in diversiteit samenleven. Diversiteit omhelst ook een verscheidenheid aan religies en levensbeschouwingen.

Sven: Daarnaast waarborgt ABB de fundamentele beginselen die aan onze rechtsstaat ten grondslag liggen, zoals de scheiding der machten, de neutraliteit van de overheid, de scheiding tussen kerk en staat of het non-discriminatiebeginsel. Geen enkele religie of levensbeschouwing staat boven de wet.

“De focus lag plots op de begeleiding van een zogenaamde 'actualisatieronde' voor de verkorte procedure. We moesten in een mum van tijd de volledige procedure aanpassen aan de nieuwe realiteit.”

Jullie beide teams werken rond erediensten. Waar-in zit het verschil?

Nicole: ABB en de Vlaamse minister voor binnenlands bestuur rollen samen het Vlaams beleid en het regelgevend, financieel en bestuurlijk kader voor binnenlands bestuur uit. Het agentschap is daarnaast ook verantwoordelijk voor het bestuurlijk toezicht. Burgers kunnen klacht indienen tegen beslissingen van lokale besturen. Bij schendingen van de wet of het hoger algemeen belang kan de toezichhouder (de minister of de provinciegouverneur) de beslissingen van lokale besturen vernietigen. Eredienstbesturen zijn ook lokale besturen. De afdeling LOW en de afdeling LF bereiden de regels voor de eredienstbesturen voor, evalueren die en zien toe op de correcte naleving ervan.

Sven: De bevoegdheden van de ISD zijn daaraan gekoppeld en bouwen hierop verder. Het is de opdracht van de ISD om na te gaan of de erkende en erkenningszoekende geloofsgemeenschappen de decretale erkenningscriteria en de verplichtingen (blijvend) naleven. De lokale geloofsgemeenschappen die erkend wensen te worden en de al erkende geloofsgemeenschappen die een publiekrechtelijk eredienstbestuur vormen, vallen onder het werkingsgebied van onze dienst.

Nicole: De invalshoeken zijn anders. We hebben even tijd nodig gehad om op elkaar in te spelen, maar ondertussen lukt dat heel aardig. De samenwerking loopt vlot en leverde voor beide kanten al veel leermomenten op.

Bestaat er een structuur binnen ABB die toelaat om rond het thema 'erediensten' samen te werken?

Nicole: Er zijn verschillende aspecten verbonden aan het thema 'erediensten'. Naast de organisatorische, bestuurlijke en financiële aspecten, die in het Eredienstendecreet en het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen geregeld worden, zijn er ook duidelijke linken met andere aspecten en bevoegdheden binnen ABB zoals gelijke kansen, samenleven, integratie en radicalisering. Die veelheid aan aspecten

maakt het ook belangrijk om een coherent beleid over levensbeschouwingen te ontwikkelen, met nabijheid van en afstemming tussen alle betrokken diensten. Vanaf 2025 zal het 'kennisdomein erediensten' van ABB dat opnemen. Het agentschap brengt daarin alle beleidsaspecten en -medewerkers voor het thema erediensten samen.

Sven: Door de inwerkingtreding van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen en de oprichting van de ISD, moest ABB organisatorisch en inhoudelijk reorganiseren. Die oefening loopt nog, maar ondertussen is de integratie van de ISD binnen ABB wel een feit.

Werken jullie operationeel en voor de afhandeling van eenzelfde dossier ook samen?

Sven: Absoluut! De ISD focust sinds de oprichting op de dossiers in de verkorte erkenningsprocedure. We zijn van meet af aan samen betrokken bij de behandeling van die erkenningsdossiers. Elk volgens de eigen bevoegdheden, maar wel in goede samenwerking met elkaar. Zo vervulden we onze rol in deze complexe procedure. Een ware rollercoaster!

Nicole: Sven spreekt terecht over een rollercoaster. Zo ervaren wij vanuit LOW ook het afgelegde traject voor die 'verkorte procedure'. Die procedure had minder complex en bovenal een stuk sneller moeten verlopen dan de standaard erkenningsprocedure, maar dat bleek in de praktijk eventjes anders.

Dat ga je de lezer moeten uitleggen.

Sven: Na een arrest van het Grondwettelijk Hof in juli 2023 en de remediëring in de vorm van een Wijzigingsdecreet in mei 2024 moesten we samen een versnelling hoger schakelen. De hangende erkenningsdossiers waren op administratief niveau net vóór de totstandkoming van het Wijzigingsdecreet afgerond.

De focus lag plots op de begeleiding van een zogenaamde 'actualisatieronde' voor de verkorte procedure. We moesten in een mum van tijd de volledige procedure aanpassen aan de nieuwe realiteit. Om dit in lijn met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur uit te voeren, moesten we de betrokkenen informeren, geactualiseerde aanvraagformulieren ter beschikking stellen, partners raadplegen en nieuwe adviezen opvragen. Daarna konden we opnieuw de ingediende dossiers controleren.

Nicole: De deadline om de geactualiseerde erkennings-

aanvragen in te dienen, werd 15 oktober 2024. Die datum hield rekening met de zomervakantie en gaf de lokale geloofsgemeenschappen toch voldoende tijd. Toch was het een strakke timing. Niet enkel voor de lokale geloofsgemeenschappen, Ook voor ons, als administratie, die zich erop moest organiseren om de doorlooptermijn van de procedure zo kort mogelijk te houden.

Maar dan concreet over die samenwerking. Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

Nicole: De voorbereiding van het proces dat de geactualiseerde erkenningsaanvraag moest volgen, namen we met de ISD op. Denk aan de ontwikkeling van een methodologie, werkafspraken, rolverdeling, een tijdslijn, de organisatie van informatierondes voor onze stakeholders, brieven opstellen en uitsturen, geactualiseerde erkenningsaanvraagformulieren en de nodige bijlagen ter beschikking stellen. Vanuit LOW bestond het uitvoerend werk voornamelijk uit de formele communicatie over het Wijzigingsdecreet en de geactualiseerde erkenningsaanvraag aan de lokale geloofsgemeenschappen en de representatieve organen, de informerende brief voor de adviserende overheden en de uiteindelijke adviesvraag aan de adviserende en financierende overheden. Als alle adviezen binnen zijn en het advies van de ISD opgeleverd is, neemt de minister een beslissing in de erkenningsdossiers. LOW staat in voor de opmaak van een nota voor de minister en van het ministerieel erkennings- of niet-erkenningsbesluit.”

Sven: De ISD organiseerde infosessies voor alle betrokken stakeholders en contacteerde alle betrokken lokale geloofsgemeenschappen voor extra duiding via een belronde. Toen moest het grootste werk nog beginnen: het terreinwerk, de analyse van (veiligheids)adviezen en de redactie van de adviesrapporten. Het was echt wel een huzarenstuk. Een enorme uitdaging, die enkel tot stand kwam dankzij de grote bereidheid tot samenwerking, transparante afspraken en heldere communicatie zowel met elkaar, als met onze externe stakeholders.

Zijn er naast de vele werkzaamheden rond de verkorte procedure nog goede voorbeelden van samenwerking?

Sven: Jazeker! in 2024 werd voor het eerst een erkenning opgeschort door de minister. De ISD adviseerde de minister een sanctie op te leggen na een screening. Het zijn ook hier weer de collega's van LOW die hebben ingestaan voor de opmaak van het ministerieel besluit.

3. MISSIE & VISIE

MISSIE

De Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen controleert of de erkende en erkenningszoekende geloofsgemeenschappen (blijvend) voldoen aan de decretale erkenningscriteria en verplichtingen.

De ISD zet in op dialoog met lokale geloofsgemeenschappen, besturen van de eredienst, representatieve organen en overheidsinstanties om vertrouwen en wederzijds begrip te versterken en om een sterke informatiepositie uit te bouwen.

De ISD adviseert de bevoegde Vlaamse minister over de vaststellingen in een erkenningsdossier of bij een tekortkoming aan de erkenningsverplichtingen, op basis van objectieve, actuele, correcte en genuanceerde informatie.

VISIE

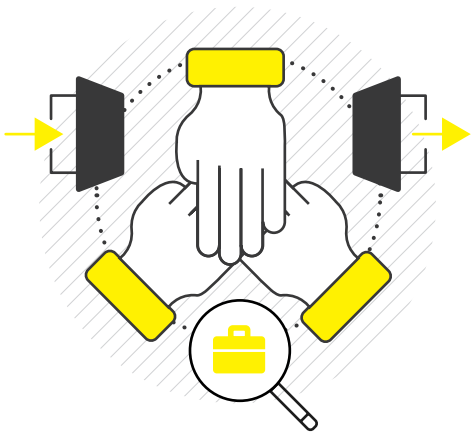
De Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen streeft ernaar een dynamische, wendbare en betrouwbare partner te zijn voor overheden die werken rond erediensten en lokale geloofsgemeenschappen, besturen van de eredienst en representatieve organen.

De ISD zet zich in voor een transparante en respectvolle behandeling van alle geloofsgemeenschappen. Door onze controlerende en verbindende rol dragen we bij aan een inclusieve en veilige samenleving waarin vertrouwen tussen burgers, geloofsgemeenschappen en de overheid centraal staat.

4. SAMENSTELLING VAN DE DIENST

De Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD) werd in 2021 opgericht en groeide uit tot een complementair team. Ieder teamlid heeft een academische of professionele achtergrond die op één of

andere manier aansluit bij de opdrachten van de dienst. Bij aanwervingen ligt de klemtoon op werken in een interculturele context en ervaring of expertise waar de dienst mee gebaat is.

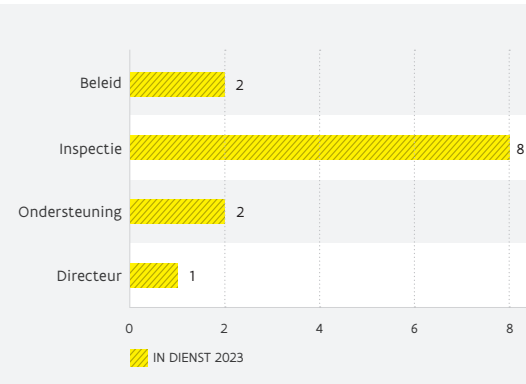
Aan het hoofd van de dienst staat een directeur.

De ISD telt verder:

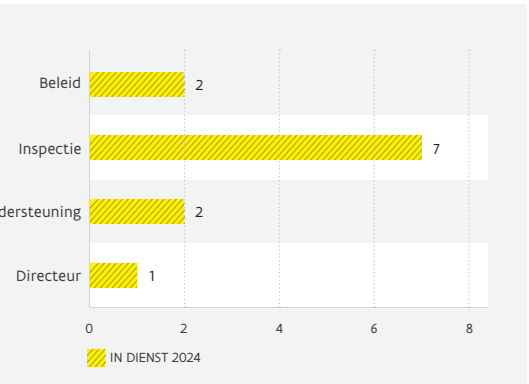
- 1 senior-inspecteur;
- 6 inspecteurs;
- 1 beleidsadviseur;
- 1 beleidsmedewerker;
- 1 administratieve ondersteuner;
- 1 helpdeskmedewerker (ondersteuning van de eredienstbesturen en de andere partners bij de digitale communicatie).

Het personeelsbestand evolueert mee met de noden van de dienst.

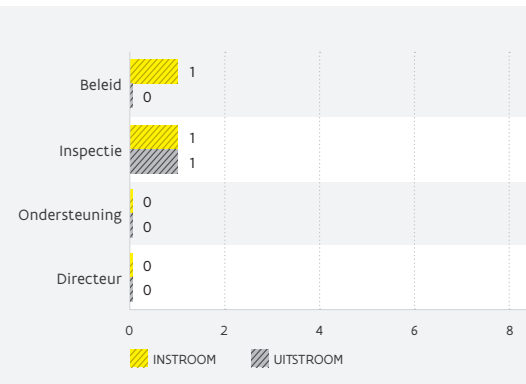
AANTAL MEDEWERKERS IN DIENST 2023

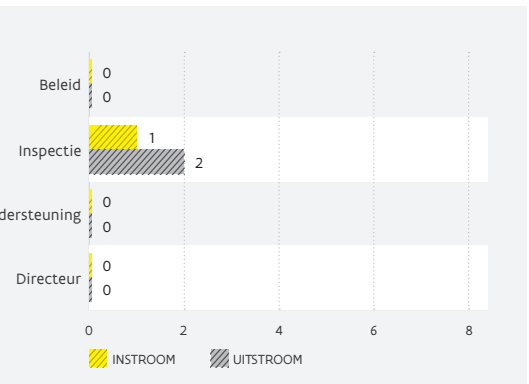
AANTAL MEDEWERKERS IN DIENST 2024

MEDEWERKERS IN- EN UITSTROOM 2023

MEDEWERKERS IN- EN UITSTROOM 2024

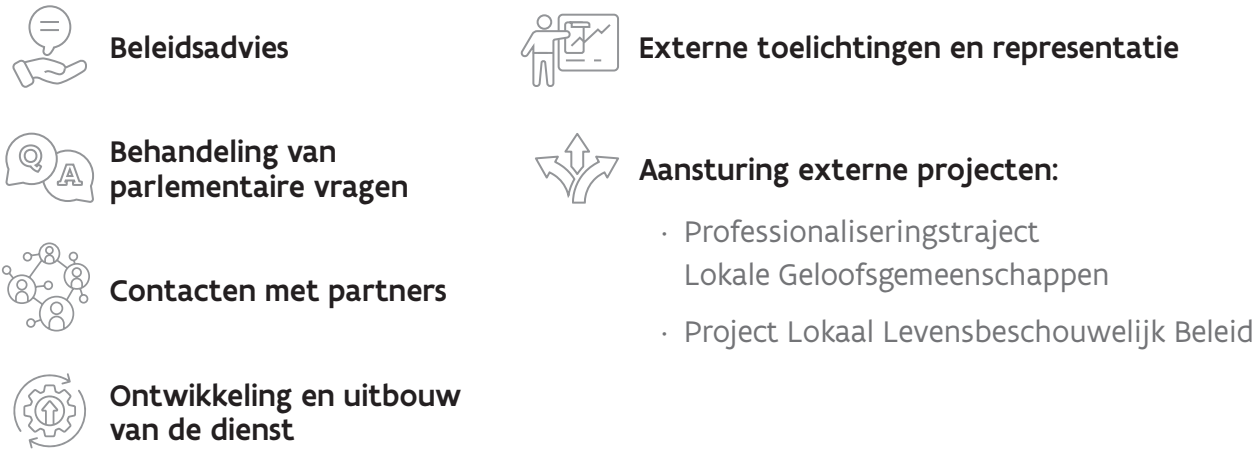

5. DE DIENST IN CIJFERS

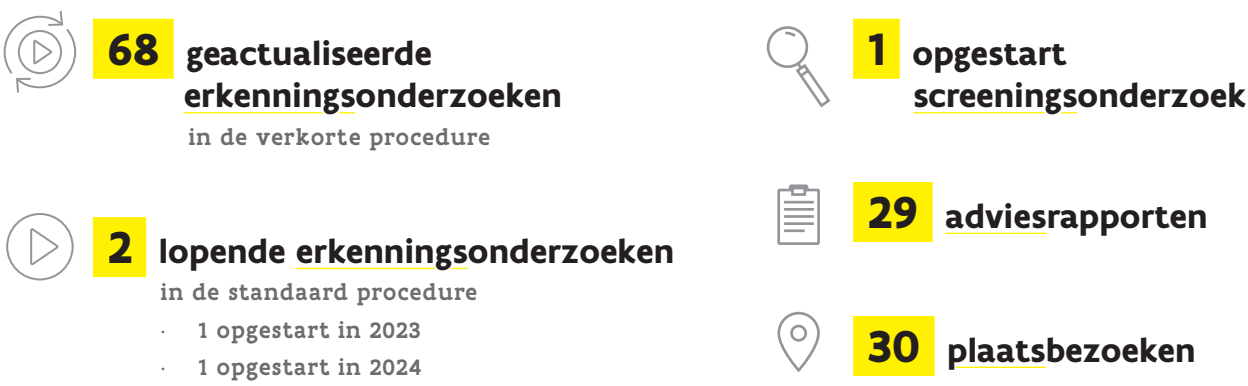
6 ERKENDE EREDIENSTEN

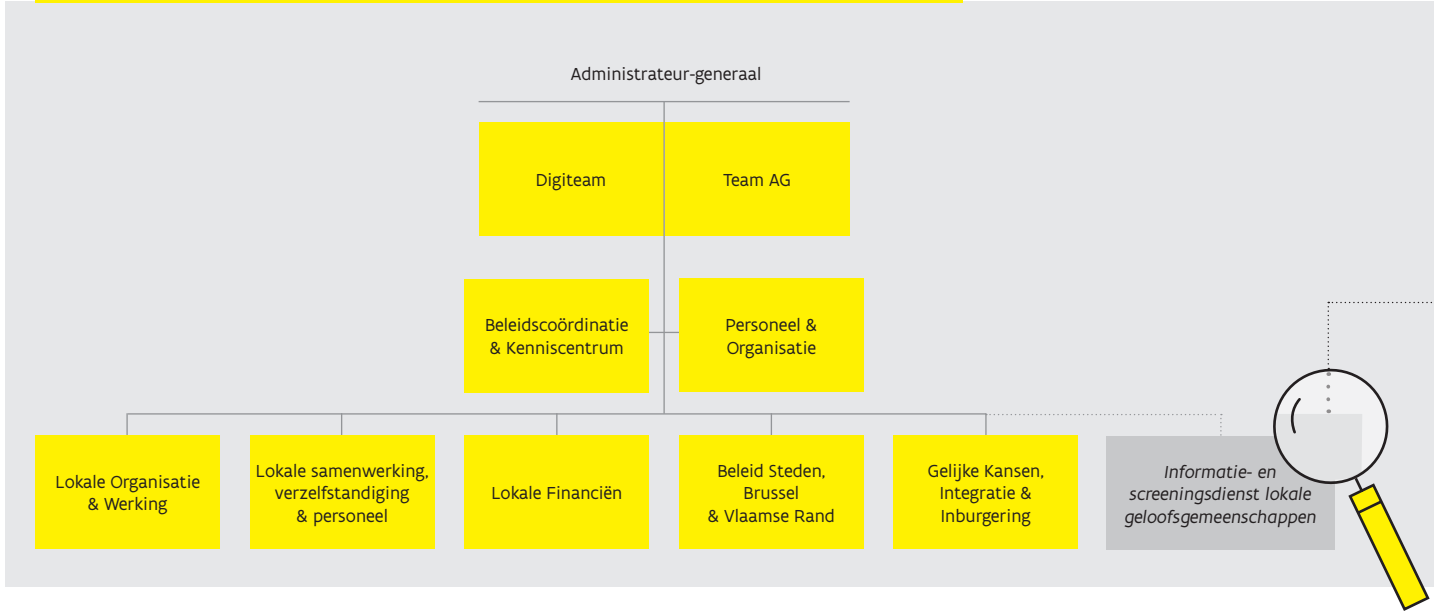
INFORMATIE EN ADVIES

CONTROLE

AGENTSCHAP BINNENLANDS BESTUUR

ORGANOGRAM ISD

6. TOELICHTING BIJ HET WIJZIGINGS- DECREET NAAR AANLEIDING VAN HET ARREST VAN HET GRONDWETTELIJK HOF

Op 20 juli 2023 vernietigde het Grondwettelijk Hof 2 erkenningscriteria van het Erkenningsdecreet, met name: het verbod op buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap en het verbod op rechtstreekse of onrechtstreekse bezoldiging door een buitenlandse overheid van de bedienaars van de eredienst.

In 2021 dienden de representatieve organen van de betrokken erediensten 77 ontvankelijke erkenningsaanvragen in de verkorte erkenningsprocedure in: 59 islamitische, 9 protestantse en 9 orthodoxe. Het representatief orgaan van de Protestants-Evangelische eredienst trok in 2023 de ontvankelijke erkenningsaanvraag van 1 protestantse lokale geloofsgemeenschap in.

Op 20 juli 2023 vernietigde het Grondwettelijk Hof 2 erkenningscriteria van het Erkenningsdecreet, met name: het verbod op buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap en het verbod op rechtstreekse of onrechtstreekse bezoldiging door een buitenlandse overheid van de bedienaars van de eredienst.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat deze verbodsbepalingen niet voldeden aan de voorzienbaarheidsvereiste, want wettelijke bepalingen die beperkingen inhouden op de vrijheid van godsdienst en eredienst moeten het voorwerp van een voldoende toegankelijke en precieze regeling uitmaken. De vernietigde verbodsbepalingen waren volgens het Grondwettelijk Hof te algemeen geformuleerd waardoor de betrokken lokale geloofsgemeenschappen onvoldoende konden voorzien welke buitenlandse financiering of ondersteuning is toegestaan en welke niet. Het Grondwettelijk Hof achtte de vernietigde erkenningscriteria ook niet proportioneel in het licht van de godsdienstvrijheid.

De Vlaamse decreetgever wijzigde het Erkenningsdecreet vervolgens om de onafhankelijke werking van de eredienstbesturen te vrijwaren met inachtneming van de door het Grondwettelijk Hof geformuleerde opmerkingen.

Toen het Decreet van 26 april 2024 tot wijziging van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 in werking trad, waren er 70 lopende erkenningsaanvragen zonder eindbeslissing. Hierdoor moest de ISD alle 70 erkenningsaanvragen bijkomend toetsen aan de nieuwe erkenningscriteria.

Dit betekende concreet dat de 70 erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen hun erkenningsaanvraag moesten actualiseren. Hun representatief orgaan moest ten laatste op 15 oktober 2024 een nieuwe erkenningsaanvraag indienen bij het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB).

De geactualiseerde erkenningsaanvragen moesten opnieuw voor advies voorgelegd worden aan de adviserende actoren (de provincies, de gemeenten en de federale minister van Justitie).

De Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD) verrichtte bijkomende screenings om te onderzoeken of de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen voldoen aan de nieuwe erkenningscriteria van het Wijzigingsdecreet.

Vlaams
Parlement

Grondwettelijk Hof

Op 7 juni 2024 informeerde ABB de 70 erkenningszoekende lokale gemeenschappen over de nieuwe erkenningscriteria. Ze ontvingen de richtlijnen om de erkenningsaanvragen te actualiseren op 9 juli, waarna de ISD-inspecteurs hen telefonisch contacteerden voor extra duiding.

Van de 70 lopende erkenningsaanvragen, dienden de betrokken representatieve organen voor 68 lokale geloofsgemeenschappen (55 islamitische, 7 orthodoxe en 6 protestantse) effectief een geactualiseerde erkenningsaanvraag in. Voor 2 islamitische geloofsgemeenschappen trok het betrokken representatief orgaan de geactualiseerde erkenningsaanvraag in.

Die 68 geactualiseerde erkenningsaanvragen werden aan de adviserende actoren (provincies en gemeenten) bezorgd met het verzoek om binnen een termijn van 4 maanden hierover een advies te willen geven in het licht van de nieuwe erkenningscriteria van het Wijzigingsdecreet én de andere erkenningscriteria van het Erkenningsdecreet. Eveneens werd aan de fe-

derale minister van Justitie verzocht om een geactualiseerd veiligheidsadvies te willen geven over de 68 hangende erkenningsaanvragen.

Tegelijkertijd met de adviesaanvraag aan de adviserende actoren startte de ISD een nieuw onderzoek voor elk van de 68 geactualiseerde erkenningsaanvragen. De dienst onderzocht of de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen blijvend voldoen aan alle erkenningscriteria van het Erkenningsdecreet, inclusief de nieuwe erkenningscriteria ingevoerd door het Wijzigingsdecreet.

De onderzoeken lopen nog. De ISD verricht plaatsbezoeken en wint alle informatie in bij de lokale geloofsgemeenschappen en de adviserende actoren die nodig is om op adequate wijze te kunnen toetsen of aan alle erkenningscriteria is voldaan. Voor elk afgewerkt onderzoek ontvangt de bevoegde erkenningsverlenende minister in 2025 van de ISD een adviesrapport. Op basis daarvan zal de bevoegde minister een gemotiveerde en weloverwogen beslissing nemen per erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap.

“De Vlaamse decreetgever wijzigde het Erkenningsdecreet vervolgens om de **onafhankelijke werking** van de eredienstbesturen te vrijwaren, met inachtneming van de door het Grondwettelijk Hof geformuleerde opmerkingen.”

7. REGELGEVING

Juridisch kader erediensten

Onderstaande voorstelling is een selectie van de voornaamste rechtsbronnen en is bijgevolg niet-exhaustief. Daar waar nodig leggen we de klemtoon op enkele specifieke artikels.

» Europese regelgeving

 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens 04/11/1950

- Artikel 9 > vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst.
- Artikel 14 > verbod van discriminatie.

» Federale regelgeving

 Belgische Grondwet 07/02/1831

- Artikel 10 & 11 > gelijkheid en non-discriminatie.
- Artikel 19 & 20 > vrijheid van erediensten, vrije openbare uitoefening ervan, vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, verbod om te dwingen tot deelname aan handelingen en plechtigheden eredienst.
- Artikel 21 eerste lid > onafhankelijkheid tussen eredienst en staat.
- Artikel 181 §1 en §2 > verplichting voor de staat om de wedden en pensioenen van bedienaars en afgevaardigden van de vrijzinnigheid te betalen.

 Koninklijk Besluit over de uitbreiding van de evaluatie-opdracht van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD) in het kader van de erkenningsaanvraag van lokale geloofsgemeenschappen 29/09/2024

Koninklijk Besluit van 29 september 2024 tot uitbreiding van de dreigingen geëvalueerd door het coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse in het kader van de aanvraag tot erkenning van de plaatselijke gemeenschappen van de erkende erediensten, in uitvoering van artikel 3, tweede lid, van de wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging.

» Samenwerkingsakkoorden

Samenwerkingsakkoord federale overheid en gewesten 02/07/2008

Samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporalien van de erkende erediensten.

Samenwerkingsakkoord gewesten 17/07/2017

Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van meer dan één gewest bestrijkt.

» Vlaamse decreten

 Eredienstendecreet 07/05/2004

Decreet betreffende de materiële organisatie en werking van de erediensten.

 Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen 22/10/2021

Decreet tot regeling van de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen, de verplichtingen van de besturen van de eredienst en het toezicht daarop en tot wijziging van het Eredienstendecreet van 07/05/2004.

 Decreet betreffende het Vlaamse integratie-en inburgeringsbeleid 07/06/2013

- Artikel 27§1, 2° > inburgeringsplicht bedenaar eredienst.

» Besluiten van de Vlaamse Regering

 Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de aanduiding bevoegde instantie 10/12/2021

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de bevoegde instantie *(vermeld in artikel 18 van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22/10/2021)*.

 Besluit van de Vlaamse Regering houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers 07/12/2018

- Artikel 17, 14° > De bedienaars van de erkende erediensten worden toegelaten tot arbeid, op voorwaarde dat hun activiteiten de bediening betreft binnen een erkende lokale geloofsgemeenschap.
- Artikel 57 > Beschrijving van de bewijsstukken die nodig zijn om in aanmerking te komen voor de categorie personen beschreven in artikel 17, 14°.

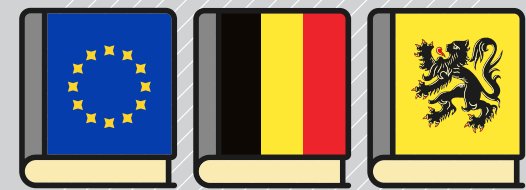
Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de zwaarwichtige aanwijzingen van tekortkomingen 28/01/2022

Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de procedure voor de beoordeling door de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen van de ontvankelijkheid van de zwaarwichtige aanwijzingen van een tekortkoming door een bestuur van de eredienst (ter uitvoering van artikel 19, zesde lid van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22/10/2021) en tot bepaling van de procedure voor de kennisgeving aan het representatief orgaan *(vermeld in artikel 19, derde lid van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22/10/2021)*.

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de wijze van communicatie 01/04/2022

Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen 22/10/2021 en het decreet van 07/05/2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, wat betreft de wijze van communicatie, de opmaak van algemene protocollen voor de elektronische uitwisseling van persoonsgegevens en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 13/05/2016 tot vaststelling van de wijze van communicatie in het kader van het bestuurlijk toezicht op de besturen van de eredienst.

8. PARTNERS

De ISD als spin in het web

De Informatie- en screeningsdienst (ISD) fungeert als een spin in een web tussen (toezichhoudende) overheden en lokale geloofsgemeenschappen. Het is de schakel tussen de veiligheids- en inlichtingendiensten en de lokale praktijk.

De ISD zet proactief in op informatievergaring en wint advies en informatie in bij partnerdiensten. Daar waar nodig gaat de dienst een ad hoc-samenwerking aan. Door de informatie met partners te evalueren en te contextualiseren, kunnen we actueel en accuraat informatie verifiëren of falsifiëren, om finaal tot een kwalitatief adviesrapport te komen.

De ISD beschikt over de bevoegdheid om informatie-uitwisselingsakkoorden te sluiten met andere overheidsinstanties om informatie die nodig is voor de decretale controleopdrachten, te verzamelen, uit te wisselen en te verwerken.

Partners binnen de Vlaamse Overheid

- DEPARTEMENT WERK & SOCIALE ECONOMIE
- AGENTSCHAP INTEGRATIE & INBURGERING
- AGENTSCHAP BINNENLANDS BESTUUR
- VLAAMSE BELASTINGDIENST

Veiligheidspartners

-
-

Interfederale beleidspartners

-
-

Lokale geloofsgemeenschappen en representatieve organen

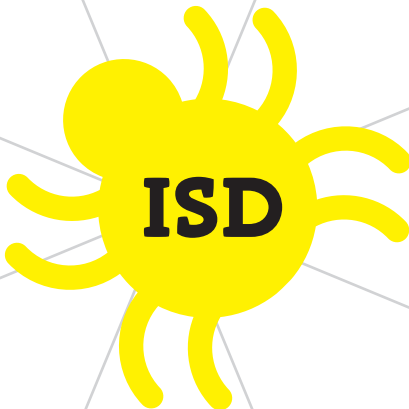
-
-

Als je meer te weten wilt komen over onze partners, scan dan deze QR-code en klik via de webversie door op de logo's van de respectieve partners.

Adviserende overheden

-
-

Verbindings-officier ¹

Information officer ¹

1. Aanspreekpunt voor de ISD binnen de geïntegreerde politie.

9. INFORMATIE- EN ADVIESFUNCTIE

De Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD) zet in op dialoog met de lokale geloofsgemeenschappen, representatieve organen en overheidsinstanties. Dat zorgt voor:

- duidelijke verwachtingen voor elke betrokken actor;
- een betere informatiedoorstroming en -uitwisseling tussen de verschillende actoren;
- kwalitatief advies aan de bevoegde minister.

De dienst bouwt een sterke informatiepositie uit en probeert in elk dossier de juiste context in kaart te brengen.

De ISD heeft de opdracht om geloofsgemeenschappen informatie en advies te verstrekken. Dat gebeurt zoveel mogelijk proactief. Zo begeleiden we erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen tijdens de erkenningsaanvraag. We verzamelen informatie over de lokale geloofsgemeenschap en de lokale geloofsgemeenschap ontvangt op haar beurt alle nodige en relevante informatie om de erkenning aan te vragen. De ISD volgt het proces nauwgezet op en adviseert en ondersteunt waar nodig. De ISD ziet ook toe op de naleving van de decretale verplichtingen door de erkende lokale geloofsgemeenschappen en geven hen informatie en advies om daaraan te voldoen.

De ISD adviseert de minister over de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen en na een screening bij zwaarwichtige aanwijzingen van tekortkomingen. De ISD heeft de expliciete opdracht om de informatiepositie van de bevoegde minister voor Binnenlands Bestuur te versterken.

Doorheen de verschillende stappen van de erkennings- of screeningprocedure gaat de ISD in overleg met alle betrokkenen. Dit dialoogmodel zorgt voor een hoge betrokkenheid van de verschillende actoren en een 360°-beeldvorming voor de ISD.

De dienst zorgt ervoor dat alle relevante partners weten waarvoor ze bij de ISD terecht kunnen, door de werking en het samenwerkingsaanbod voldoende kenbaar te maken. Waar nodig bouwt de ISD bij de relevante partners kennis op over de lokale geloofsgemeenschappen of specifieke deelaspecten daarvan. De ISD zorgt ervoor dat partners de dienst en zijn specifieke expertise goed kennen. Zo verzekert de dienst zich ervan dat aanwijzingen over individuele dossiers bij de ISD terechtkomen.

De dienst zet in op een sterke informatiepositie en gaat daarbij ook uit van een wederkerigheid. De ISD verzamelt een grote hoeveelheid informatie en investeert ook proactief in informatie-uitwisseling met relevante partners.

De ISD inspireert de beleidsvorming van de Vlaamse Regering door een visie te ontwikkelen op lange termijn en door innovatieve beleidsvoorstellen te formuleren. De ISD ontwikkelt een visie en netwerkt over de opvolging en erkenning van lokale geloofsgemeenschappen vanuit een (inter)nationaal perspectief.

- ✓ duidelijke verwachtingen voor elke betrokken actor;
- ✓ een betere informatiedoorstroming en -uitwisseling tussen de verschillende actoren;
- ✓ kwalitatief advies aan de bevoegde minister.

10. VERKORTE ERKENNINGSPROCEDURE

ERKENNINGSAANVRAAG

door een lokale geloofsgemeenschap bij het representatief orgaan, vóór 1 juli 2019.

BEHANDELING ZOALS DECRETAAL VOORGESCHREVEN MET

- Beoordeling ontvankelijkheid
- Kennisgeving betrokken actoren
- Adviesprocedure
- Beoordeling erkenningscriteria

GEACTUALISEERDE ERKENNINGSAANVRAAG

volgens art. 67 Erkenningsdecreet uiterlijk 15 november 2022

Verkorte erkenningsprocedure vóór het Wijzigingsdecreet

Alleen lokale geloofsgemeenschappen die een eerdere erkenningsaanvraag bij het representatief orgaan indienden vóór 1 juli 2019 vielen onder het toepassingsgebied van de verkorte procedure.

In 2022 dienden 89 geloofsgemeenschappen een erkenningsaanvraag in de verkorte procedure in. 77 daarvan werden ontvankelijk verklaard. In juni 2023 werden al 6 geloofsgemeenschappen in de verkorte procedure erkend (2 islamitisch, 2 orthodox, 2 protestants).

Het Grondwettelijk Hof vernietigde op 20 juli 2023 2 erkenningscriteria uit het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021. Om te voldoen aan de opmerkingen van het Grondwettelijk Hof nam het Vlaams Parlement het initiatief om het Erkenningsdecreet te wijzigen. Het Vlaams Parlement heeft in de plenaire zitting van 24 april 2024 met eenparigheid het voorstel van decreet tot wijziging van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 (hierna: Wijzigingsdecreet) aangenomen. De Vlaamse Regering bekrachtigde het decreet op 26 april 2024 en publiceerde het in het Belgisch Staatsblad van 6 mei 2024.

Het Wijzigingsdecreet is in werking getreden op 16 mei 2024 en voorziet niet in een overgangsregeling. Dit betekent dat het Wijzigingsdecreet onmiddellijk in werking is getreden. Als gevolg hiervan moeten alle lopende erkenningsdossiers gescreend worden op een aantal bijkomende criteria met betrekking tot het eredienstgebouw, het federaal veiligheidsadvies, beïnvloeding en de bedienaar van de eredienst.

De destijds bevoegde minister van Binnenlands Bestuur gaf de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD) de opdracht om met bekwame spoed alle lopende erkenningsaanvragen in de verkorte procedure te toetsen aan de erkenningscriteria zoals bepaald in het gewijzigde Erkenningsdecreet. De betrokken lokale geloofsgemeenschappen en representatieve organen werden hiervan begin juni in kennis gesteld.

Het gewijzigde Erkenningsdecreet en de instructie van de minister betekenden concreet dat het representatief orgaan van de respectieve erediensten de erkenningsaanvragen in de verkorte procedure moesten actualiseren en opnieuw moesten indienen.

VERLOOP

GEACTUALISEERDE ERKENNINGSAANVRAGEN

- in te dienen uiterlijk 15 oktober 2024
- Adviesprocedure
- Beoordeling erkenningscriteria

OPRICHTING BESTUUR EREDIENST

Het representatief orgaan stelt het eredienstbestuur aan.

WIJZIGINGSDECREET

26/04/2024

Verkorte erkenningsprocedure na het Wijzigingsdecreet

BESLISSING OMTRENT DE ERKENNING

De bevoegde minister neemt een beslissing om te erkennen of niet te erkennen.

Het representatief orgaan, de financierende overheid en de adviserende gemeente werden opnieuw gevraagd een advies op te stellen over de erkenning aan de minister.

De federale overheid geeft een geactualiseerd veiligheidsadvies. De ISD adviseert de minister over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. De minister beoordeelt op basis van de erkenningsaanvraag en de adviezen van de betrokken actoren of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de decretale erkenningscriteria en neemt een beslissing.

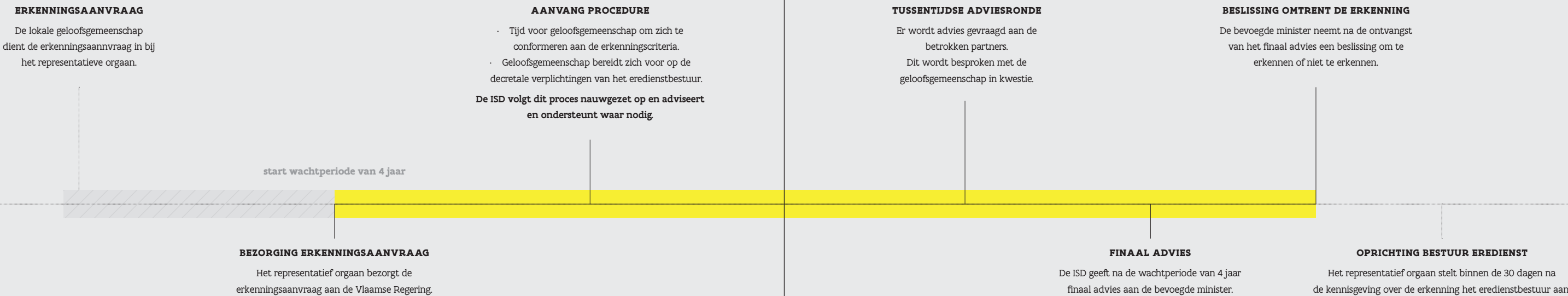
Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) brengt het tijdelijk voltallig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en de adviserende gemeente op de hoogte van de beslissing.

Na de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap wordt een bestuur van de eredienst opgericht. Dat is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. Na de kennisgeving van de erkenningsbeslissing stelt het representatief orgaan het voltallige bestuursorgaan aan.

- ▶ Initieel 77 ontvankelijke aanvragen in de verkorte procedure (59 ☺ – 9 † – 9 †)
- 📄 6 erkenningen (2 ☺ – 2 † – 2 †) & 3 intrekkingen (2 ☺ – 1 †)
- 🎯 De ISD behandelde in 2024 nog 68 geactualiseerde erkenningsaanvragen (55 ☺ – 7 † – 6 †)

11. STANDAARD ERKENNINGSPROCEDURE

VERLOOP

De lokale geloofsgemeenschap die erkend wil worden, moet een erkenningsaanvraag indienen bij het representatief orgaan.

Het representatief orgaan meldt de ontvangst van een erkenningsaanvraag binnen de 8 dagen en bezorgt de erkenningsaanvraag aan de Vlaamse Regering.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) brengt deze actoren binnen de 30 dagen op de hoogte van de ontvangst van de erkenningsaanvraag:

- het voorlopig bestuursorgaan;
- het representatief orgaan;
- de financierende overheid;
- de federale overheid;
- de adviserende gemeente (voor islamitische of orthodoxe erediensten).

De bevoegde minister kan een lokale geloofsgemeenschap pas erkennen na een wachtperiode van 4 jaar. De wachtperiode start vanaf het moment dat het representatief orgaan de erkenningsaanvraag bezorgd heeft aan ABB. Dat vierjarig traject geeft de lokale geloofsgemeenschappen tijd om zich te conformeren aan de erkenningscriteria en zich grondig voor te bereiden op de verplichtingen die vanaf de erkenning rusten op een bestuur van de eredienst. Het biedt de overheid ook de gelegenheid om de werking van de lokale geloofsgemeenschap gedurende een aantal

jaren nauw op te volgen en te ondersteunen, vooraleer over te gaan tot de erkenning. Zo beschikt de minister over alle nodige informatie om te beslissen over de toekenning van de erkenning aan een lokale geloofsgemeenschap. Tijdens het erkenningstraject controleert de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD) de naleving van de verplichtingen en ondersteunt hij de lokale geloofsgemeenschap om aan de verplichtingen te voldoen.

Het representatief orgaan, de financierende overheid en de adviserende gemeente bezorgen op 2 momenten formeel advies aan de minister:

- Tussentijds advies over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria en de volledigheid van de erkenningsaanvraag.
- Eindadvies over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria en de volledigheid van de erkenningsaanvraag.

De federale overheid geeft een veiligheidsadvies. De ISD adviseert de minister gedurende de wachtperiode van 4 jaar over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap.

Bij tekortkomingen aan de erkenningscriteria of verontrustende evoluties binnen de lokale geloofsgemeenschap brengen de adviserende actoren de ISD daarvan onmiddellijk op de hoogte.

De ISD kan raad geven aan een lokale geloofsgemeenschap om een dreigende tekortkoming te voorkomen. Een raadgeving bevat een advies over hoe de lokale geloofsgemeenschap de tekortkoming kan voorkomen en een algemene verwittiging over de gevolgen ervan. Het representatief orgaan krijgt onmiddellijk kennis van een raadgeving. Dat geeft het representatief orgaan de mogelijkheid om tijdig de lokale geloofsgemeenschap te ondersteunen en te begeleiden tijdens de remediëring van de tekortkomingen.

De minister beslist na het einde van de wachtperiode over de erkenning. ABB brengt het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en de adviserende gemeente op de hoogte van de beslissing. De minister kan deze beslissingen nemen:

- erkennen;
- niet erkennen;
- verlengen van de wachtperiode met maximaal 12 maanden. De financierende overheid, het representatief orgaan of de adviserende gemeente geven in dat geval opnieuw een advies binnen de termijn die de minister bepaalt.

Als de lokale geloofsgemeenschap erkend is, wordt een bestuur van de eredienst opgericht. Dat is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. Na de kennisgeving van de erkenningsbeslissing stelt het representatief orgaan het voltallige bestuursorgaan aan.

Het bestuursorgaan organiseert vervolgens een vergadering met de agendapunten:

- verkiezing van de voorzitter, secretaris en penningmeester;
- bepaling van de zetel van het bestuur van de eredienst;
- aanwijzing door het lot van de leden die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

Het bestuursorgaan schrijft nadien het bestuur van de eredienst in bij de Kruispuntbank van Ondernemingen.

► In 2024 zijn er **2** erkenningsaanvragen lopende in de *standaardprocedure*.

► **1** † werd opgestart in 2023, **1** † werd opgestart in 2024.

12. SCREENINGSPROCEDURE

MELDING

ONDERZOEK TEN GRONDE

Het representatief orgaan wordt in kennis gesteld als de ISD beslist om een onderzoek ten gronde te voeren.

BEOORDELING
ONTVANKELIJKHEID

GEVOLG

De bevoegde minister ontvangt een adviesrapport over de bevindingen uit het onderzoek ten gronde. De ISD kan het eredienstbestuur een **raadgeving** of **waarschuwing** bezorgen. De minister kan overgaan tot **sanctioneren**.

Het is één van de taken van de ISD om na te gaan of de erkende eredienstbesturen blijven voldoen aan hun decretale verplichtingen. Een onderzoek ten gronde start pas op als er zwaarwichtige aanwijzingen² zijn dat een eredienstbestuur de verplichtingen niet nakomt. De ISD ontwikkelde daarvoor een getrapte en genuanceerde aanpak waarbij legitimiteit en proportionaliteit vooropstaan.

» Beoordeling ontvankelijkheid

De indiener van de melding ontvangt een ontvangst-melding.

De Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen (ISD) beoordeelt of een aanwijzing van een tekortkoming door een eredienstbestuur op zijn decretale verplichtingen voldoende zwaarwichtig en ontvankelijk is.

Deze beoordeling gebeurt door 2 personeelsleden van de ISD (4-ogen-principe) en verloopt onpartijdig, onafhankelijk en zorgvuldig. De beslissing over de ontvankelijkheid wordt bij consensus genomen en gemotiveerd.

Bij de ontvankelijkheidsbeoordeling neemt de ISD 4 elementen in overweging.

1. Is de ISD bevoegd?
2. Is de informatie betrouwbaar?
(herkomst en inhoudelijke kwaliteit)
3. Is een onderzoek ten gronde noodzakelijk?
4. Is er sprake van hoogdringendheid?

2. Artikel 19, tweede lid, 2° uit het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 en artikel 2-4 uit het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de zwaarwichtige aanwijzing van tekortkomingen door een eredienstbestuur van 28 januari 2022

» Onderzoek ten gronde

Het representatief orgaan wordt in kennis gesteld als de ISD beslist om een onderzoek ten gronde te voeren.

Een andere inspecteur dan diegenen die het ontvankelijkheidsonderzoek uitvoerden, voert het onderzoek ten gronde (functiescheiding). Enkel na een ontvankelijk beoordeelde, zwaarwichtige aanwijzing

van een tekortkoming door een eredienstbestuur op zijn decretale verplichtingen, kan een onderzoek ten gronde opgestart worden.

De ISD wendt tijdens dat onderzoek de decretale bevoegdheden aan die passend en noodzakelijk zijn.

De bevoegde minister ontvangt een adviesrapport over de bevindingen uit het onderzoek ten gronde.

» Gevolgen

Raadgeving

De ISD kan raadgeven aan een eredienstbestuur om een dreigende tekortkoming te voorkomen. Een raadgeving bevat een advies en een algemene verwittiging over de gevolgen ervan.

Waarschuwing

De ISD kan een eredienstbestuur waarschuwen. Dat is een gunst waarbij de ISD het eredienstbestuur of de leden van het bestuursorgaan opdraagt om zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen en het bewijs daarvan te leveren.

Sanctionering

De minister kan sanctioneren na een eerste aanmaning om de tekortkomingen weg te werken of na een waarschuwing van de ISD en beschikt daarbij over een getrapte en gedifferentieerde sanctioneringsmechanisme. Het eredienstbestuur of de bestuursleden krijgen de mogelijkheid om binnen een bepaalde termijn tekortkomingen weg te werken en dat te bewijzen aan de minister. Bij geen of onvoldoende bewijs kan de minister een sanctie opleggen.

Afhankelijk van de ernst van de tekortkoming kan de minister beslissen tot:

- opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn;
- opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
- opheffing van de erkenning.

Het representatief orgaan, het betrokken eredienstbestuur, de financierende overheid en de adviserende gemeente adviseren daarover.

In 2024 behandelde de dienst 1 screeningsdossier (onderzoek ten gronde).

13. WERKMETHODEN

» Operationeel en strategisch overleg

De Informatie- en screeningsdienst (ISD) organiseert minimaal om de 2 weken een overleg waarbij er zowel operationele als strategische aspecten aan bod komen. Een operationeel overleg richt zich in eerste instantie op de inspecteurs van de dienst en dient als interview. De inspecteurs gaan inhoudelijk in op specifieke dossiers en de dossieropvolging komt aan bod. Tijdens een strategisch overleg veelal beleidskeuzes of beleidsontwikkelingen van de dienst of het beleidsveld toegelicht.

» Vormingsbeleid

Het vormingsbeleid van de ISD past binnen dat van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en volgt het algemene aanbod van ABB om nieuwe personeelsleden op te leiden. Waar mogelijk sluiten personeelsleden van de ISD ook aan op ander bestaand, relevant, extern vormingsaanbod. Tot slot ontwikkelt de ISD een eigen aanbod voor zijn personeel, specifiek gericht op de noden die niet aan bod komen in het bestaande vormingsaanbod. Daarvoor werkt de dienst samen met relevante experts van binnen en buiten de eigen organisatie. Bijscholing krijgt permanent aandacht.

» Overleg partnerdiensten

De dienst zet in op structureel en terugkerend overleg met de partnerdiensten zowel op casusniveau als meer algemeen (een nieuw fenomeen, geopolitieke ontwikkelingen of veranderende regelgeving). Het laat ons toe de zelf ingewonnen informatie of de informatie die we krijgen van derden te verifiëren en eventueel te falsifiëren. Dankzij dit dialoogmodel komt de ISD tot goed onderbouwde, genuanceerde en gecontextualiseerde adviesrapporten.

» Dossieropvolging

Het proces voor de geactualiseerde erkenningsaanvragen moest in 2024 op korte termijn uitgetekend worden, waarna het meteen werd omgezet in de praktijk. De dienst werkt verder volgens een opvolgingssysteem dat de procedure en de te volgen tussenstappen monitort. Zo kunnen we de status en de deadlines per dossier nauwgezet opvolgen.

» Beoordelingskaders

Op basis van expertise en ervaringen ontwikkelt de dienst eigen vertrouwelijke beoordelingskaders. Die gelden als leidraad voor de inspecteurs als ze een erkennings- of screeningsdossier behandelen. De ISD evalueert de beoordelingskaders permanent. In 2024 leidde het Wijzigingsdecreet tot een uitbreiding en herziening van de beoordelingskaders. Ze evolueren voortdurend mee met de ontwikkelingen op het terrein. De kaders ondersteunen de gelijkwaardige behandeling van elk dossier, ook al houdt elk dossier een zekere mate van maatwerk in.

» Bevoegdheden

Het Erkenningsdecreet van 22 oktober 2021 kent personeelsleden van de dienst specifieke bevoegdheden toe. Het procesverloop komt aan bod onder hoofdstukken 9, 10 en 11. Daar spitst de ISD zich toe op de toepassing van de decretaal bepaalde bevoegdheden tijdens de erkenningsprocedure en de onderzoeken ten gronde.

In het werkjaar 2024 behandelde de ISD 68 erkenningsdossiers en 1 screeningsdossier.

ISD-personeelsleden houden rekening met het proportionaliteitsprincipe. Ze kunnen zich enkel beroepen op hun bevoegdheden als dat passend en noodzakelijk is voor het toezicht. Enkele voorbeelden. De inspecteurs mogen geen **audiovisuele middelen** gebruiken om personen of lokale geloofsgemeenschappen te observeren of af te luisteren. Dat valt onder de wetgeving van de Bijzondere Opsporingsmethoden en is een unieke bevoegdheid voor politie- en inlichtingendiensten.

Tijdens de **plaatsbezoeken** geldt de ruime draagwijdte van de 'onschendbaarheid van de woning'. De ISD kan dus niet onbeperkt plaatsbezoeken doen zonder voorafgaande waarschuwing. Die bevoegdheid beperkt zich in eerste instantie tot de gebouwen die bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst en de ruimtes en de infrastructuur die het eredienstbestuur of de lokale geloofsgemeenschap gebruiken. Het plaatsbezoek mag ook enkel plaatsvinden om de administratieve voorwaarden van het Erkenningsdecreet na te gaan. Met geweld of dwang mogen ISD-

personeelsleden zich evenmin toegang verschaffen tot die gebouwen. Als de toegang geweigerd wordt tijdens een geoorloofd bezoek, neemt de ISD dat op in het ad-

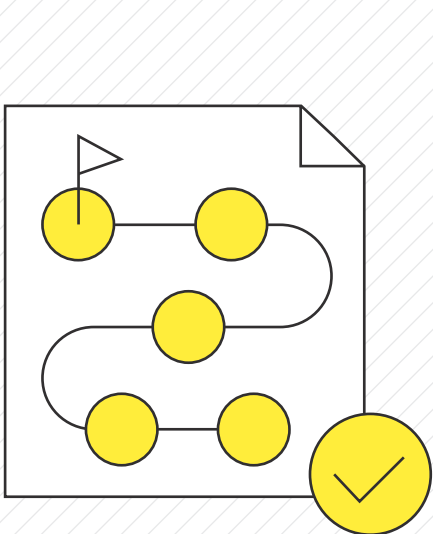
vies aan de bevoegde minister. Ten slotte is het bij decreet **verboden** voor de personeelsleden van de dienst om de **eredienst** te **onderbreken** of te **verstoren**.

Toepassing van de decretale bevoegdheden in 2024

	ED VP	ED ACT VP	ED SP	SD
Plaatsbezoeken	7	20	3	0
Plaatsbezoeken zonder voorafgaande toestemming	0	0	0	0
Opnemen identiteit	10	18	3	1
Controle identiteit	0	0	0	0
Vorderen van transparantie over verbonden juridische structuren en de gebruikte infrastructuur van erkende LG en erkenningszoekende LG	14	40	2	1
Inlichtingen vorderen van personen	19	40	2	1
Voorlegging/inzage/kopie informatie	18	62	2	1
Onmiddellijke voorlegging zonder voorafgaande waarschuwing	0	0	0	0
Informatiedrager en documenten bijhouden/meenemen	0	5	0	0
Vragen tot verlenen van medewerking binnen bepaalde termijn	13	62	2	1
Audiovisuele middelen	0	0	0	0
Bijstand door deskundigen of andere personen die daarvoor worden aangewezen	9	0	1	0
Verslag van vaststelling	11	20	3	1
Raadgeving	0	0	0	0
Waarschuwing	0	0	0	0

ED VP: Erkenningsdossiers verkorte procedure
ED SP: erkenningsdossiers standaardprocedure

ED ACT VP: geactualiseerde erkenningsdossiers verkorte procedure
SD: screeningsdossiers

“De dienst werkt verder volgens een opvolgingssysteem dat de procedure en de te volgen tussenstappen monitort. Zo kunnen we de status en de deadlines per dossier nauwgezet opvolgen.”

14. GEREALISEERDE PROJECTEN

1

Professionaliseringstraject Lokale Geloofsgemeenschappen

De Thomas More hogeschool biedt dit professionaliseringstraject aan in de vorm van een postgraduaat bestaande uit 2 opleidingsjaren. De hogeschool ondersteunt geloofsgemeenschappen om de verplichtingen uit het Erkenningsdecreet na te leven en om hun maatschappelijke rol in te vullen. Het opleidingsaanbod is erg praktisch opgevat en geldt voor alle eredienstbesturen. In 2024 werd het eerste opleidingsjaar afgerond en ging het tweede opleidingsjaar van start.

Project 'Lokaal Levensbeschouwelijk Beleid'

Het project ondersteunt lokale besturen bij hun lokaal levensbeschouwelijk beleid. Lokale besturen vervullen een adviserende en/of financierende rol in het Erkenningsdecreet en in het Eredienstendecreet. Het zijn ook de lokale besturen die de eerste signalen opvangen als er problemen zijn bij geloofsgemeenschappen. Zij kunnen die melden bij de Informatie- en screeningsdienst (ISD). Kennisdeling en netwerkvorming staan centraal bij dit project. Het project startte op in juni 2024 en ving aan met vele werkbezoeken en een ledenbevraging.

3

1 jaar digitale communicatie met erediensten

De Vlaamse overheid koos pertinent voor een volledige digitalisering van de communicatie tussen de Vlaamse overheid, de gemeenten en de provincies, de eredienstbesturen en hun representatieve organen.¹ Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) stelt daarvoor een elektronische toepassing ter beschikking. Alle (verplichte) communicatie tussen eredienstbesturen en de overheid verloopt sinds februari 2023 op elektronische wijze.

1. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 april 2022 communicatie erediensten

15. SAMENWERKING OP HET TERREIN: GETUIGENISSEN

David Vandeput & Steven Fuite

covoorzitters van het representatief orgaan van de protestants-evangelische eredienst

“Het heeft even tijd gekost maar er is een relatie ontstaan waar in open dialoog samengewerkt kan worden met de ISD. Samen kunnen we de erkenningszoekende en erkende kerken de ondersteuning geven die ze nodig hebben om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen.”

Metropolit Athenagoras

hoofd van de Orthodoxe Kerk in België

“Voor de Orthodoxe Kerk in België is de verhouding tussen kerk en staat gebaseerd op vertrouwen. In die zin werkt ze nauw samen met de burgerlijke autoriteiten van welk niveau ook. De ISD is een relatief nieuwe partner die tot doel heeft de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen te faciliteren en ondersteunen... Geduld is een schone zaak.”

Esma Uçan

voorzitster Moslimraad van België

“De Moslimraad van België werd erkend volgens het koninklijk besluit van 12 juni 2023. In onze rol als representatief orgaan voor de islamitische eredienst in België onderhouden we professionele relaties met de relevante burgerlijke autoriteiten. De Informatie- en screeningsdienst (ISD) speelt hierbij een belangrijke rol in het proces van erkenningsdossiers van lokale geloofsgemeenschappen. Het is voor ons van belang om een heldere communicatielijn met de ISD te onderhouden, zodat we gezamenlijk kunnen bijdragen aan het goed begeleiden van de lokale geloofsgemeenschappen bij het naleven van hun wettelijke verplichtingen. We erkennen dat dit een voortdurend proces is, waarbij de aanpak steeds verder verfijnd wordt om de gemeenschappen optimaal te ondersteunen.”

Bart Massart

senior-inspecteur bij de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen

“In 2024 lag de focus van de ISD op de dossiers van de erkenningszoekende geloofsgemeenschappen volgens de verkorte procedure. 70 lokale geloofsgemeenschappen kwamen in aanmerking om een geactualiseerd erkenningsdossier in te dienen. Tijdens de controle van de erkenningsdossiers zijn we aanwezig op het terrein en investeren we in het contact met de lokale geloofsgemeenschappen. 68 lokale geloofsgemeenschappen dienden uiteindelijk een geactualiseerde erkenningsaanvraag in.”

16. SLOTWOORD

Jeroen Windey

Administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur

Het thema erediensten blijft evolueren en het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) groeit mee. Erkende lokale geloofsgemeenschappen vormen een bouwsteen in een democratische, diverse samenleving. Een erkend bestuur van de eredienst is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, een lokaal bestuur dus. De erkenning en screening ervan passen dan ook volledig binnen de missie en visie van ABB.

Net als in 2023, vonden in 2024 belangrijke ontwikkelingen plaats binnen dit thema. Het jaarverslag omschrijft de implicaties van het arrest van het Grondwettelijk Hof uit 2023. Het Vlaams Parlement keurde unaniem een gewijzigd Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen goed, dat tegemoetkomt aan dit arrest. In de praktijk moest ABB alle lopende erkenningsaanvragen in de verkorte procedure actualiseren op basis van het gewijzigde erkenningsdecreet. ABB heeft alle adviserende overheden opnieuw bevestigd. De ISD onderzocht deze geactualiseerde dossiers en toetste of ze voldeden aan alle criteria uit dat Wijzigingsdecreet. Het was voor alle betrokkenen snel schakelen binnen die nieuwe context, maar het agentschap is voldoende robuust om flexibel in te spelen op wijzigende omstandigheden.

2024 was een verkiezingsjaar. De nieuwe Vlaamse Regering sprak in haar regeerakkoord de ambitie uit om te bouwen aan een moderne samenwerking tussen de Vlaamse overheid, de erkende besturen van de

eredienst en de lokale besturen. Ook op lokaal niveau werden nieuwe besturen verkozen. Gemeenten en provincies behoren tot de belangrijkste stakeholders van ABB en ook zij werken samen met erediensten. Daarom ondersteunt het Vlaamse regeerakkoord hen om afspraken te maken met de lokale geloofsgemeenschappen.

De ISD neemt een faciliterende rol op tussen de federale inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de Vlaamse overheidsdiensten, de provinciale en de lokale besturen om de geloofsgemeenschappen te screenen en te erkennen. De verschillende organisaties werken samen en zorgen ervoor dat de informatie alle relevante Vlaamse entiteiten bereikt. Voor de verschillende Vlaamse entiteiten en voor de federale inlichtingen- en veiligheidsdiensten is het duidelijker als er 1 centrale dienst bestaat die alles overkoepelt en de bevoegde minister van binnenlands bestuur adviseert.

Het kennisdomein erediensten heeft niet alleen raakvlakken met verschillende beleidsthema's van ABB, het veronderstelt ook een samenwerking met andere beleidsactoren van diverse beleidsdomeinen. Het is bij uitstek een thema waarin ABB zijn traditie van transversaal en horizontaal werken, kan versterken.

Het thema erediensten blijft evolueren en
ABB groeit mee.

AGENTSCHAP BINNENLANDS BESTUUR
INFORMATIE- EN SCREENINGSDIENST
LOKALE GELOOFSGEMEENSCHAPPEN

Postadres:
Koning Albert II laan 15 bus 215,
1210 Brussel, België

isd@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/agentschap-binnenlands-bestuur